

Важливе завдання курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» – навчити студентів виявляти та виправляти помилки у власному та чужому мовленні, редагувати медичні наукові статті. Такі навички студенти здобувають на практичних заняттях, зокрема, залучення до активного діяльнісного мовлення, до виступів на практичних заняттях з повідомленнями нового, самостійно опрацьованого матеріалу. Майбутні лікарі у формі діалогу ілюструють основні етикетні ситуації, готують певне питання для «круглого столу». Також студенти виконують систему вправ на фахову тематику. Завдання для самостійної роботи можуть бути різними. Важливо, щоб вони доповнювали практичну роботу на заняттях і відповідали основному завданню курсу – підготовка студентів до майбутньої професії лікаря, а саме до його мовленнєвої діяльності.

Готувати висококваліфікованих фахівців, які володіють державною мовою в усній та писемній її формах, – завдання вищої школи. Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у вищому навчальному закладі органічно продовжує формування національно мовної особистості, розширює мовну компетенцію майбутнього спеціаліста в професійній сфері.

Отже, студент як мовна особистість, що перебуває в стані активного становлення, має оволодіти відповідними формами мовлення, які забезпечать його гармонійне мовоіснування та продуктивне мовотворення.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Лисиченко Л. А.** Мовний образ простору і психологія поета / Л. А. Лисиченко, Т. В. Скорбач // Наукова монографія. – Харків. – 2001. – С. 12. 2. **Андрущенко В.** Моральний розвиток суспільства та особистості / В. Андрущенко // Андрущенко В. Організоване суспільство. – К. : Атлант Ю.М.С., 2006. – 494. 3. **Караулов Ю.** Русский язык и языковая личность / Ю. Караулов. – М., 1987. – С. 123.

Оксана Халіман

*Коледж Національного
фармацевтичного університету (Харків, Україна)*

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Процес оволодіння мовою передбачає формування мовної, мовленнєвої та комунікативної компетентностей мовця. Шкільний курс «Українська мова», вивчення якого студенти, що навчаються на основі базової середньої освіти, завершують у Коледжі НФаУ, містить такі змістові напрямки:

повторення теоретичних знань за розділами мовознавства, удосконалення правописних умінь, вивчення ділових документів та розвиток зв'язного мовлення. Кожен з них має практичну цінність: сприяє формуванню певних лінгвістичних компетентностей. Серед інших особливої уваги заслуговує комунікативна складова. Комунікативна компетентність, що формується на основі мовної та мовленнєвої, — це комплексне застосування мовних і немовних засобів з метою комунікації, спілкування в конкретних соціально-побутових ситуаціях.

Серйозними недоліками мовленнєвої поведінки студентів є невміння виголошувати зв'язний текст, публічно виразно читати, декламувати, спонтанно підтримувати розмову. Багато майбутніх фахівців і читають, і говорять монотонно, беземоційно, використовуючи в своєму мовленні слова-паразити. Також привертає увагу убогість словника. Значну роль відіграє й психологічний аспект спілкування. Часто трапляються випадки, коли студент, володіючи інформацією, боїться її публічно виголосити, відчуває страх, нерішучість, коли необхідно доповнити, виправити, внести корективи. Саме тому так важливо молодим людям, навчаючись, готувати себе до майбутньої професії, яка передбачає щоденну комунікацію, не тільки опановуючи цикл обов'язкових дисциплін, що є базовою основою фахової підготовки, а й активно розвивати мовлення й мислення, формувати комунікативну компетентність.

Для забезпечення реалізації цього завдання викладачі Коледжу НФаУ розробили комплекс комунікативних вправ, що на заняттях з української мови сприяють формуванню таких мовленнєво-комунікативних умінь як складової комунікативної компетентності: уміння репродукувати отриману інформацію, виділяти в ній мікротеми, ключові слова; уміння за змістом сприйнятої на слух чи зором інформації ставити питання; уміння спонтанно підтримувати розмову на запропоновану тему; уміння включатися в обговорення питання, враховуючи вже висловлене, продовжувати логіку розкриття проблеми; уміння публічно розмірковувати на певну тему; уміння публічно презентувати результати самостійної роботи (повідомлення, стислий зміст підготовленої інформації, огляд джерел з теми, матеріалу періодики тощо); уміння виразно декламувати перед аудиторією; уміння робити узагальнення-підсумки на занятті; уміння користуватися формами мовленнєвого етикету, характерними для конкретних ситуацій; уміння мотивувати шляхи вирішення певної проблеми; уміння вести дискусію,

заперечуючи, стверджуючи або підтримуючи певні точки зору опонентів та ін.

Формування професійної комунікативної компетенції продовжує курс «Українська мова за професійним спрямуванням» шляхом моделювання типових комунікативних ситуацій професійного спілкування.

Удосконалення комунікативної грамотності (володіння технікою ефективного спілкування, відповідними до ситуації штампами, стереотипами, стратегіями й тактиками, застосування нетрадиційних комунікативних ходів, прийомів тощо), звісно, не завершується вивченням вузівського курсу. Цей процес, як і самовдосконалення взагалі, є глибоко особистісним (без шаблонів, стереотипів, обмежень, наказів) та здійснюється протягом життя в різноманітних ситуаціях спілкування, зокрема й у професійній діяльності.

Ірина Цебрук, Наталія Венгринович

*Івано-Франківський національний
медичний університет (Івано-Франківськ, Харків)*

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ СЛУХАЧАМ НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВОГО ЦЕНТРУ

Постановка проблеми. На сьогоднішній день у вищих медичних навчальних закладах України актуальною залишається проблема наявності конкурентоспроможних кваліфікованих фахівців медичних спеціальностей, які б володіли достатніми навичками та уміннями викладання свого предмету англійською мовою студентам-іноземцям.

Вільне володіння англійською мовою необхідне викладачеві вищого навчального закладу не лише для орієнтації у медичній літературі. Воно є критерієм професіоналізму, оскільки від рівня володіння англійською мовою залежить якість викладання дисципліни студентам-іноземцям загалом, тобто ефективність подачі лекцій, проведення семінарських та практичних занять, ведення дискусій на професійні теми зокрема. Проте, чи не найскладнішим моментом у роботі викладача клінічних дисциплін є формування практичних навичок у студента-іноземця біля ліжка хворого, коли потрібно поєднувати функції лікаря, викладача і перекладача.